

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA (từ 26/9 đến 2/10)

Sự kiện chính trong tuần

- Lãnh đạo Nhật Bản và Philippines hội đàm ở Tokyo
- Việt Nam - Philippines đẩy mạnh tuần tra chung trên biển
- Hội nghị Quốc phòng ASEAN - Nhật Bản cấp Thứ trưởng tại Tokyo
- “Đã đến lúc dạy cho các nước xung quanh Biển Đông bài học”, Long Tao
- Đề xuất của Nhật về an ninh biển tại Cấp cao Đông Á
- Việt Nam và Trung Quốc ‘sẽ hàn gắn bất đồng’

I. Động thái của các quốc gia

+ Trung Quốc:

Manila và Hà Nội đang gây thêm rắc rối với Trung Quốc. Việt Nam và Philippines sử dụng các lực lượng bên ngoài như Ấn Độ và Hoa Kỳ làm chiêu bài để mặc cả hầu đối phó với Trung Quốc trong tranh chấp chủ quyền tại Biển Đông. Đây là việc đi ngược lại cam kết giải quyết tranh chấp bằng đường lối song phương, ôn hòa với Bắc Kinh, không chỉ làm ảnh hưởng đến uy tín của Việt Nam và Philippines, mà còn gây phương hại cho sự tín nhiệm chính trị giữa hai nước với Trung Quốc¹.

Vấn đề Biển Đông xuất hiện động thái mới. Trước đây, các nước ASEAN vốn chỉ đơn lẻ đấu tranh để bảo vệ lợi ích của mình và có nhiều mâu thuẫn với nhau. Nhưng việc Philippin tổ chức hội nghị 10 nước ASEAN lần này cho thấy các nước ASEAN đã ý thức

¹“Manila, Hanoi at it again”, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2011-09/26/content_13789504.htm, <http://www.viet.rfi.fr/viet-nam/20110926-bao-chi-trung-quoc-lai-de-doa-viet-nam-va-philippines-tren-van-de-bien-dong>

được rằng trước một đối thủ khổng lồ như Trung Quốc, việc đấu tranh đơn lẻ khó có thể giành được chiến thắng. Cộng thêm sự hậu thuẫn, thúc đẩy của Mỹ, ASEAN sẽ bắt tay nhau chống Trung Quốc².

Trung Quốc cảnh báo Châu Á chớ nên nấp sau ô dù an ninh Mỹ. Các nước Á Châu có thể cảm thấy bất an vì vị thế đang lên của Trung Quốc và lo ngại về sự gia tăng sức mạnh quân sự của Trung Quốc, tuy vậy chính quyền Bắc Kinh hiện tại đang nỗ lực để tìm 'những giải pháp hòa bình' cho các cuộc tranh chấp như cuộc tranh chấp lãnh thổ ở Biển Đông. Đồng thời, cho rằng các nước Á Châu nên cảnh giác về 'nguy cơ họ cảm thấy có thể làm bất cứ điều gì họ muốn' vì trông cậy vào sự hiện diện của Hoa Kỳ trong khu vực³.

Tuyên bố chủ quyền của Việt Nam đối với hai lô 127 và 128 ở Biển Đông là 'mơ hồ'. Kế hoạch thăm dò dầu khí của Việt Nam với công ty ONGC Ấn Độ tại Biển Đông, là dựa trên những tuyên bố chủ quyền 'mơ hồ' và 'không thể kiểm chứng'. Việt Nam và Ấn Độ muốn duy trì sự mơ hồ này để khai thác dầu khí một cách dễ dàng hơn, nhưng Trung Quốc cần phải làm rõ vấn đề này. Yêu cầu Bắc Kinh hãy trình bày cho thế giới những chứng cứ rõ rệt rằng khu vực này thuộc chủ quyền của Trung Quốc và đòi hỏi Việt Nam và Ấn Độ đưa ra bản đồ của các địa điểm đó trong khu vực⁴.

Không hề có một mặt trận thống nhất của ASEAN. Việc Philippines tổ chức hội thảo chuyên gia hàng hải và pháp lý ASEAN hôm thứ năm 22/9 được cho là nhằm liên kết ASEAN thành một mặt trận thống nhất chống lại Trung Quốc trên vấn đề Biển Đông. Mưu toan của Manila như vậy là đã hoàn toàn thất bại. Chuyên gia các nước ASEAN đã

²Báo "Thái Dương" (Hồng Công) số ra ngày 25/9

³<http://www.businessweek.com/news/2011-09-28/china-warns-asia-not-to-hide-behind-u-s-security-umbrella.html>

⁴ "China needs stronger case in South China Sea issue",

<http://english.peopledaily.com.cn/90780/7605026.html>,

<http://www.pubarticles.com/article-sovereignty-over-the-south-china-sea-demarcation-should-not-be-obfuscated-1316761295.html>

không thông qua ý tưởng về một khu vực hòa bình, tự do, hữu nghị, hợp tác do Phi lippin đưa ra và cũng không cho rằng ý tưởng này phù hợp với Luật quốc tế, trong khi đó Campuchia và Lào đều không cử đại diện đến tham dự cuộc họp, điều này cho thấy ASEAN đều thiếu thống nhất trên vấn đề này⁵.

“Đã đến lúc dạy cho các nước xung quanh Biển Đông bài học” của *Long Tao*. Sự xúc phạm của Việt Nam hiện nay liên quan đến Biển Đông vẫn tiếp tục chưa bị trừng phạt. Điều này càng khuyến khích cho các nước láng giềng tham gia vào khu vực xung đột và thu hút sự chú ý của Mỹ để xung đột khu vực dần trở thành xung đột quốc tế. Philippines, giả vờ yếu đuối và ngây thơ, đã tuyên bố rằng những con muỗi không cần thận trọng trước sức mạnh của voi Trung Quốc. Voi sẽ biết kềm chế nếu chính những con muỗi biết đối xử khéo. Nhưng giờ đây dường như chúng ta có một câu chuyện hoàn toàn khác, vì lũ muỗi thậm chí còn mời một con đại bàng (Mỹ) tới dự bữa tiệc đầy tham vọng của chúng. Tôi tin rằng việc xâm phạm và tập trận quân sự liên tục là cái cớ tốt nhất để Trung Quốc đánh trả⁶.

Trung Quốc cần trừng phạt Philippin. Gần đây Philippin liên tục có hành động áp dụng đối sách liên minh để cân bằng với Trung Quốc. Sau khi có ý liên kết với các nước ASEAN chống Trung Quốc trên vấn đề Biển Đông, Philippin nay lại tăng cường hợp tác phòng vệ với Nhật Bản để cùng nhau kiềm chế Trung Quốc. Theo điều tra của mạng *Hoàn Cầu*, 99% cư dân mạng khi được hỏi đều cho rằng Trung Quốc cần trừng phạt Philippin một cách thực chất. Được biết đã có 28.532 người tham gia trả lời và đa phần cho rằng Trung Quốc không thể tiếp tục nhẫn nhịn được hành động khiêu khích hết lần

⁵“ASEAN's united front against China does not exist”,

<http://english.peopledaily.com.cn/90780/7604206.html>

⁶[http://the-diplomat.com/china-power/2011/09/30/time-for-china-to-strike-](http://the-diplomat.com/china-power/2011/09/30/time-for-china-to-strike-back/)

[back/,http://www.globaltimes.cn/NEWS/tabid/99/ID/677717/Time-to-teach-those-around-South-China-Sea-a-lesson.aspx](http://www.globaltimes.cn/NEWS/tabid/99/ID/677717/Time-to-teach-those-around-South-China-Sea-a-lesson.aspx)

này đến lần khác của Philippin. Một số ý kiến cho rằng tranh chấp Biển Đông không chỉ có một Philippin, trừng phạt Philippin có thể “làm gương cho trăm kẻ khác”⁷.

“Các nước châu Á phải đoàn kết vì an ninh khu vực” của Zhong Sheng. Sự lựa chọn tối ưu đối với việc thiết lập một triển vọng an ninh mới tại châu Á vẫn đang ở phía trước. Những nước muốn bảo đảm lợi ích và lợi thế của châu Á thông qua việc đầu tiên đưa ra sáng kiến hoặc chơi con bài sự đe dọa của Trung Quốc cuối cùng sẽ chỉ phá hoại hòa bình và an ninh của toàn khu vực. Cùng tiến lên phía trước với châu Á đòi hỏi các bên liên quan xây dựng và sáng kiến để vượt qua những truyền thống và đưa ra nhiều đề xuất hơn nữa nhằm giải quyết các vấn đề và tăng cường hơn nữa các kênh trao đổi, phối hợp. Về biển Đông, mỗi bên cần cố gắng: (1) thúc đẩy việc thực hiện định hướng về DOC; (2) nỗ lực tìm ra các biện pháp, ý tưởng thực hiện định hướng và DOC, và (3) đề xuất các vấn đề làm giảm căng thẳng tình hình biển Đông và vận dụng sáng tạo trong hợp tác để thực hiện một triển vọng an ninh mới tại châu Á⁸.

“Hòa bình và kiên trì sẽ tiếp tục phục vụ tốt cho chiến lược của Trung Quốc” của Sun Peisong. Kiên trì là điều cần được coi trọng trong chính sách ngoại giao của Trung Quốc. Chờ thời cơ thuận lợi mang tính chiến lược không phải là dấu hiệu chứng tỏ sự suy yếu mà là sự cẩn trọng. Cân bằng chỉ có thể đạt được bằng sự thông minh và cẩn trọng chứ không phải bởi sự hiếu chiến. Chỉ khi tất cả các biện pháp ngoại giao không phát huy tác dụng, Trung Quốc mới cần sử dụng can thiệp quân sự⁹

“Xây dựng chiến lược an ninh biển của Trung Quốc cần xử lý tốt 6 mối quan hệ” của Thiếu Tướng, Giáo sư Cố Đức Hân. (i) Xử lý tốt quan hệ giữa quyền lực lục địa và

⁷ Mạng Hoàn cầu ngày 28/9

⁸ Asian countries must unite for regional security”, <http://english.peopledaily.com.cn/90780/7607968.html>,

⁹“Patience and peace will keep serving our strategy well”,

<http://www.globaltimes.cn/DesktopModules/DnnForge%20%20NewsArticles/Print.aspx?tabid=99&tabmoduleid=94&articleId=677718&moduleId=405&PortalID=0>

quyền lực biển, lấy quyền lực lục địa làm điểm cơ sở (ii) xử lý tốt quan hệ giữa ngắn hạn và dài hạn, hướng tới 50 năm, thậm chí 100 năm trong tương lai (iii) xử lý tốt quan hệ giữa biển gần và biển xa, cố gắng bảo vệ và tìm kiếm quyền lợi và lợi ích biển xa (iv) duy trì cân bằng lực lượng khu vực và xác lập lại cân bằng lực lượng (v) xử lý tốt quan hệ phòng ngự và tấn công (vi) xử lý quan hệ giữa bảo vệ chủ quyền, quyền lợi biển, nỗ lực thông qua phương thức hòa bình giải quyết tranh chấp, nếu có người dung túng các thế lực bên ngoài phá hoại tình hình thì cần phản kích¹⁰.

“Việc Ấn Độ phá rối ở Biển Đông là thủ đoạn nguy hiểm”. Với Ấn độ, Việt Nam sẽ giúp Ấn độ có chỗ đứng tại Biển Đông, còn với Việt Nam, Ấn độ là người bạn trong việc kiềm chế sức ảnh hưởng của Trung Quốc. Cần khẳng định rằng vấn đề Biển Đông đã trở thành điểm cọ sát mới của Trung Quốc và Ấn độ, có khả năng trở thành quân cờ mới để hai nước mặc cả¹¹.

Không để vấn đề Biển Đông trở thành vấn đề mới giữa Trung Quốc và Ấn Độ. Trung Quốc và Ấn Độ là láng giềng hữu nghị, là thành viên nhóm BRICS thuộc các nước đang phát triển lớn nhất thế giới. Việc tốt hay xấu trong quan hệ giữa hai nước không những liên quan đến hạnh phúc của nhân dân hai nước, mà còn liên quan đến hòa bình và ổn định của toàn khu vực Châu Á-Thái Bình Dương. Hai nước không thiếu các nhà chính trị, nhà chiến lược có tầm nhìn xa rộng, nếu nhìn xa trông rộng thì không khó để kết luận rằng quan hệ Trung - Ấn là “một việc lớn”, còn việc hợp tác khai thác dầu khí ở Biển Đông giữa Việt Nam và Ấn Độ chỉ là “một việc nhỏ”, cái nào nặng cái nào nhẹ, không nói cũng rõ. Nếu vì cái lợi nhỏ trước mắt mà ảnh hưởng đến đại cục quan hệ hữu nghị giữa hai nước thì cuối cùng được không bằng mất¹².

+ Việt Nam:

¹⁰ Tạp chí Thế giới đương đại tháng 9/2011

¹¹ Tờ Quốc tế Tiên khu đạo báo tuần 23 – 29/9/2011

¹² Mạng Tin tức Trung Quốc ngày 30/9/2011

Việt Nam ủng hộ giải pháp hòa bình cho biển Đông. Hôm 27/9/2011, tại phiên thảo luận chung Khóa 66 Đại Hội đồng đang diễn ra tại Trụ sở LHQ ở New York, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Bình Minh đã có bài phát biểu bày tỏ quan điểm của Việt Nam về tình hình khu vực và thế giới. Về khu vực Đông Nam Á, Ông hoan nghênh các nỗ lực thúc đẩy hòa bình và an ninh ở Biển Đông, khẳng định Việt Nam sẵn sàng ủng hộ và tham gia các nỗ lực tìm kiếm giải pháp hòa bình cho các tranh chấp phù hợp với luật pháp quốc tế, trong đó có Công ước Luật biển Liên Hiệp Quốc 1982 và được tất cả các bên liên quan chấp nhận. Trong khi chưa đạt được giải pháp đó, Việt Nam cam kết cùng các bên liên quan nghiêm túc thực hiện Tuyên bố về cách ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC)¹³.

+ *Philippin:*

Hội thảo về Biển Đông ở Philippin. Tổ chức Carlos P. Romulo vì Hòa bình và Phát triển cùng Viện Nghiên cứu Đông Á ở Singapore sẽ tổ chức một diễn đàn về Biển Tây Philippine (tên chính thức mà chính phủ nước này sử dụng) vào ngày 17/10 ở Manila. 23 nhân vật, gồm cả cựu quan chức và học giả, từ các nước Asean, Trung Quốc, Úc, Ấn Độ, Canada, Mỹ và châu Âu, sẽ tham gia. Chủ trì hội nghị sẽ là cựu ngoại trưởng Philippines Domingo L. Siazon Jr, diễn đàn hy vọng "giúp các chính phủ tiến hành đối thoại chính thức với nhau"¹⁴.

+ *Nhật Bản:*

Hội nghị Quốc phòng ASEAN - Nhật Bản cấp Thứ trưởng. Cuộc đối thoại quốc phòng thường niên lần thứ ba giữa Nhật Bản và các nước ASEAN diễn ra trong hai ngày 28 và 29-9 tại Thủ đô Tokyo. Các nỗ lực tăng cường an ninh khu vực, bao gồm an ninh phi truyền thống và an ninh biển, được thảo luận sâu tại hội nghị. Đối với vấn đề Biển Đông, các đại biểu thống nhất các tranh chấp phải được giải quyết bằng những biện pháp

¹³ <http://vtc.vn/311-303507/quoc-te/bo-truong-ng-vn-phat-bieu-tai-phiien-thao-luan-lhq.htm>

¹⁴ http://www.bbc.co.uk/vietnamese/world/2011/09/110929_philippines_sea_forum.shtml

hòa bình dựa trên luật pháp quốc tế. Một số thứ trưởng nhấn mạnh tầm quan trọng của cách hiểu thống nhất đối với luật quốc tế liên quan tới tự do hàng hải và kêu gọi Nhật Bản và các nước đối tác chủ động phối hợp trong vấn đề Biển Đông¹⁵.

Đề xuất về an ninh biển tại Cấp cao Đông Á sẽ là cảnh báo đối với Trung Quốc. Nhật có thể sẽ kêu gọi lập một diễn đàn về an ninh hàng hải trong dịp Cấp cao Đông Á (EAS) sẽ tổ chức vào giữa tháng 11 ở Indonesia. Đây là một cơ chế mà tạm thời gọi là “Diễn đàn hàng hải Đông Á” như một bộ phận của EAS, bao gồm các quan chức chính phủ cao cấp và các chuyên gia. Diễn đàn sẽ thảo luận các luật lệ về an toàn hàng hải, như luật và qui định quốc tế, cũng như tự do hàng hải, và sẽ yêu cầu Trung Quốc có thái độ kiềm chế. Đây là một cố gắng khác của Tokyo nhằm đối phó với thái độ quyết đoán ngày càng tăng của Bắc Kinh trên các vùng biển trong khu vực¹⁶.

¹⁵“Japan, ASEAN vice defense ministers to cooperate amid S. China Sea row”, <http://english.kyodonews.jp/news/2011/09/117384.html>, <http://online.wsj.com/article/SB10001424052970204226204576600751995668430.html>

¹⁶ <http://www.yomiuri.co.jp/dy/world/T110928006221.htm>

II. Quan hệ các nước

Quan hệ Ấn Độ - Việt Nam trong bối cảnh tranh chấp Biển Đông. Ông Dhruva Jaishankar, chuyên gia về chính sách ngoại giao Ấn Độ cho biết vụ Trung Quốc thách thức một tàu hải quân của Ấn Độ ngoài Biển Đông mới đây đã gây sự chú ý của thế giới, nhưng từ lâu Ấn Độ và Trung Quốc đã không ngừng cạnh tranh với nhau để nói rộng phạm vi ảnh hưởng và tranh giành các nguồn tài nguyên. Vấn đề Biển Đông chỉ là một vấn đề khác nữa trong môi trường quan có tính ganh đua giữa Ấn Độ và Trung Quốc. Trong tình hình hai thế lực mới nổi tranh giành tài nguyên để có thể duy trì đà phát triển kinh tế hiện tại, khó có thể tránh những vụ chạm trán về quyền lợi¹⁷

Việt Nam và Trung Quốc ‘sẽ hàn gắn bất đồng’. Ngoại trưởng Việt Nam và Trung Quốc có cuộc gặp bên lề kỳ họp của Liên Hiệp Quốc. Tân Hoa Xã trích lời ông Dương Khiết Trì "Về vấn đề liên quan đến Biển Đông, hai bên cần xử lý các mối quan hệ trên bình diện chiến lược, giải quyết bất đồng, tích cực thực hiện Tuyên bố về cách Ứng xử của Các bên ở Biển Đông (DOC) và thúc đẩy hợp tác thiết thực. Bộ trưởng Ngoại Giao Phạm Bình Minh cho biết “Việt Nam sẵn sàng làm việc với Trung Quốc để tăng cường sự tin tưởng lẫn nhau và tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước” và “sẵn sàng nỗ lực cùng với Trung Quốc để xử lý các tranh chấp trên Biển Đông”¹⁸

Lãnh đạo Nhật Bản và Philippines hội đàm, thúc đẩy hợp tác nhằm kiềm chế Trung Quốc. Thủ tướng Nhật Bản Yoshihiko Noda đã gặp Tổng thống Philippines Benigno Aquino ở Tokyo ngày 27/9. Tổng thống Aquino giữ nguyên quan điểm cho rằng tranh chấp Biển Đông phải được giải quyết đa phương vì có nhiều bên yêu sách liên quan cùng các quốc gia có lợi ích ở khu vực này. Ông cho biết Nhật Bản đã ủng hộ lời kêu gọi của

¹⁷<http://www.voanews.com/vietnamese/news/vietnam-story/vietnam-india-relations-09-28-2011-130727368.html>

¹⁸http://www.bbc.co.uk/vietnamese/world/2011/09/110925_vn_china_fm_meeting.shtml,
http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2011-09/25/c_131158623.htm

phía Philippin về một giải pháp hòa bình đối với vấn đề. Thông cáo chung sau hội nghị ở Tokyo: "Hai nhà lãnh đạo xác nhận Biển Đông là tối quan trọng, vì nó kết nối thế giới và châu Á Thái Bình Dương, và hòa bình cùng ổn định là lợi ích chung cho cộng đồng quốc tế"¹⁹.

Việt Nam - Philippines đẩy mạnh tuần tra chung trên biển. Đây là một trong những lĩnh vực mà Trung tướng Đỗ Bá Ty, Tổng Tham mưu trưởng Quân đội Nhân dân Việt Nam và Đại tướng Eduardo San Lorenzo Oban, Tham mưu trưởng Lực lượng vũ trang Philippines nhất trí cho rằng quân đội hai nước cần tăng cường hợp tác. Do vậy, thời gian tới quân đội hai nước sẽ thúc đẩy quan hệ hợp tác trên các lĩnh vực trao đổi đoàn, thiết lập đường dây nóng cấp cao, chia sẻ thông tin tình báo, diễn tập tìm kiếm cứu hộ, cứu nạn, giao lưu hải quân và những vấn đề cùng quan tâm²⁰.

¹⁹<http://www.philstar.com/Article.aspx?articleId=731988&publicationSubCategoryId=63>

²⁰<http://www.vietnamplus.vn/Home/VNPhilippines-day-manh-tuan-tra-chung-tren-bien/20119/107461.vnplus>

III. Phân tích và đánh giá

Trung Quốc sẽ bỏ đường lưỡi bò? Ông *Huang Jing*, giáo sư của Trường Chính sách Công Lý Quang Diệu thuộc Đại học Quốc gia Singapore, đưa ra giả thiết Trung Quốc có thể từ bỏ “đường 9 điểm” trên bản đồ. Thay vào đó, Bắc Kinh sẽ nhấn mạnh chủ quyền ở khu vực quanh các bãi đá ngầm và bãi nước cạn nhằm xoa dịu Malaysia và Philippines. Ông cho rằng: "Trung Quốc biết họ không có căn cứ gì để đòi đường 9 điểm. Nếu Trung Quốc không nói rõ quan điểm, họ sẽ cho Mỹ có cớ hay lý do để can thiệp."²¹

“Trung Quốc gia tăng căng thẳng ở trung tâm hàng hải của Đông Nam Á” của *Michael Richardson*. Đối mặt với sự quyết đoán ngày càng tăng và mở rộng từ những yêu sách Trung Quốc chiếm tới 80% Biển Đông, các quốc gia ASEAN và các quốc gia khác, kể cả Úc, đã cùng chia sẻ mối quan ngại về các hành động của Trung Quốc. Phụ thuộc vào nguồn dầu nhập khẩu đang tăng lên, Trung Quốc muốn đảm bảo nguồn năng lượng của mình, cả dầu và khí, ở vị trí gần hơn. Do vậy, cuộc tranh giành quyền kiểm soát nguồn năng lượng mới ở Biển Đông có sự liên quan đến quốc tế. Hơn nữa, bất kỳ hành động nào của Trung Quốc gây ảnh hưởng đến tự do hàng hải quốc tế và đi lại trên biển sẽ khiến Mỹ và các đồng minh của nước này tham gia tích cực hơn vào tranh chấp. Ấn Độ có thể là nhân tố tiếp theo bước vào cuộc tranh chấp²².

“Sự thay đổi quyền lực ở châu Á” của *Rober Kaplan*. Trung Quốc sẽ ít tập trung vào việc bao vây Đài Loan hơn, mà thay vào đó là việc định vị sức mạnh ở vùng Biển Đông giàu tài nguyên, và sau đó là Ấn Độ Dương, nơi có các lợi ích ngày càng lớn của Mỹ và các đồng minh chiến lược. Đây chính là sự thay đổi quyền lực. Dù nó diễn ra tinh vi và không trực tiếp như điều đang diễn ra ở chảo lửa Trung Đông, một khu vực ít thịnh

²¹http://www.bbc.co.uk/vietnamese/world/2011/09/110929_china_south_china_sea.shtml

²²Michael Richardson , “China turns up heat in maritime heart of SE Asia”, <http://www.canberratimes.com.au/news/opinion/editorial/general/china-turns-up-heat-in-maritime-heart-of-se-asia/2307917.aspx?storypage=0>

vượng và kém năng động hơn Đông Á theo nghĩa kinh tế và chính trị, do đó mà ít quan trọng hơn²³

“Làm sáng tỏ “Chuỗi ngọc trai” của Trung Quốc” của *Ashley S. Townshend*. Chuỗi ngọc trai theo cách lý giải của Bắc Kinh không phải là các căn cứ hải quân hay điểm thu thập thông tin tình báo mà là các trạm trung chuyển cho tàu thuyền ở các quốc gia ven biển Nam Á, nhằm nối các tỉnh nội địa miền Tây của Trung Quốc với các tuyến đường thương mại biển ở Ấn Độ Dương. Tuy nhiên, chuỗi ngọc trai cũng có ý nghĩa chiến lược quan trọng. Một mặt làm giảm sự phụ thuộc của Trung Quốc vào eo Ma-lắc-ca nơi mà Trung Quốc sợ rằng sẽ bị Mỹ phong tỏa khi có biến xảy ra. Mặt khác chuỗi ngọc trai này cũng đảm bảo an toàn cho tuyến đường vận chuyển 80% lượng dầu thô của Bắc Kinh đến đại lục mỗi năm²⁴

“Nhật Bản, một cách đánh giá chính sách “Hướng Đông” của Ấn Độ” của *Chietigj Bajpae*. Quan hệ của Ấn Độ với Nhật Bản là một chiếc phong vũ biểu độc đáo, đo sự hiện diện của nước này ở Đông Á và đo các thách thức mà nước này phải đối diện trong việc tăng cường vai trò ở khu vực. Cả Ấn Độ và Nhật Bản đều có truyền thống ít thể hiện sức mạnh của mình trong quá trình phát triển của cấu trúc an ninh khu vực do những hạn chế về lịch sử và địa chính trị. Ấn Độ phải làm sống lại chính sách “Hướng Đông” của mình để chắc chắn mình vẫn là một chủ thể xác đáng trong khu vực ngày càng tăng tầm quan trọng chiến lược này²⁵

“Mỹ, Trung Quốc dính líu vào trận đấu boxing ẩn” của *Jose Katigbak*. Bắc Kinh và Washington đã tham gia vào một cuộc chạy đua vũ trang không công khai, không tuyên

²³ Rober Kaplan, “A power shift in Asia”, http://www.washingtonpost.com/opinions/a-power-shift-in-asia/2011/09/23/gIQAhIdjrK_story.html

²⁴ Ashley S. Townshend, Unraveling China’s “String of Pearls”, <http://yaleglobal.yale.edu/content/unraveling-chinas-string-pearls>

²⁵ Chietigj Bajpae, “Japan a gauge of India's 'Look East' policy”, http://www.atimes.com/atimes/South_Asia/MI30Df02.html

bố, để giành quyền kiểm soát khu vực đang tranh chấp trên Biển Đông. Nhưng về lâu dài, cuộc đua này sẽ tập trung vào khát vọng của Bắc Kinh vươn lên khỏi ưu thế của Mỹ trên toàn thế giới. Một nền hòa bình Châu Á-Thái Bình Dương thay vì nền hòa bình Đại Tây Dương để đảm bảo ổn định cho khu vực trong vài thập kỷ tới cũng như một cách để giảm căng thẳng trong khu vực²⁶

“Sau Đặng: về sự chuyển đổi của Trung Quốc” của *Joshua Kurlantzick*. Với rất nhiều nhà quan sát, sự trỗi dậy của Trung Quốc trong nhiều lĩnh vực đem lại nhiều quan ngại cho thế giới, nhất là ở Biển Đông. Tuy nhiên, với một số học giả khác, ngay cả một số học giả bên trong Trung Quốc thì những hành động quyết đoán của Trung Quốc gần đây lại gợi ý điều hoàn toàn khác: đó là sự chia rẽ và yếu đi trong giới lãnh đạo Trung Quốc khi họ không thể kiểm soát được giới điều hâu trong quân đội PLA, hoặc các công ty quốc doanh và các quan chức Bắc Kinh. Rất nhiều quan chức Trung Quốc đã quên lời cảnh báo của Đặng Tiểu Bình rằng “Nếu một ngày Trung Quốc muốn thành bá quyền trên thế giới, thì người dân trên thế giới sẽ đấu tranh chống lại Trung Quốc”, dường như đang bị kinh ngạc khi thấy các mối quan hệ của Trung Quốc với các nước khác xấu đi như thế nào trong 2 năm qua. Họ cũng nhận ra Trung Quốc thực ra vẫn còn rất xa so với vị trí lãnh đạo toàn cầu²⁷

“Ấn Độ và Biển Đông” của *R. S. Kalha*. Trung Quốc gần đây đã lên tiếng chỉ trích Ấn Độ khi nước này hợp tác khai thác dầu khí với Việt Nam. Câu hỏi đặt ra với rất nhiều người Ấn Độ là họ nên làm gì tiếp theo? Nên phớt lờ những cảnh báo của Trung Quốc và tiếp tục hợp tác với Việt Nam hay là nghe theo Trung Quốc và đứng ngoài vùng biển đang tranh chấp ở Biển Đông? Như Tổng thống Mỹ Kennedy từng nói: “Lợi ích chiến lược của chúng ta là quan sát kỹ mối quan hệ căng thẳng giữa Trung Quốc và Ấn Độ để

²⁶Jose Katigbak, “US, China engaging in 'shadow boxing” , <http://www.philstar.com/Article.aspx?articleId=732287&publicationSubCategoryId=63>

²⁷ Joshua Kurlantzick, “After Deng: On China's Transformation”,

<http://www.thenation.com/article/163669/after-deng-chinas-transformation?page=full>

ngăn chặn nó đổ vỡ thành một cuộc chiến tranh quy mô lớn.” Tâm niệm điều này, những người hoạch định chính sách Ấn Độ sẽ làm tốt để đặc biệt cẩn trọng khi xử lý các tình huống có thể nổ ra căng thẳng ở Biển Đông. Khi Ấn Độ không có đủ sức mạnh quân sự để đối địch với Trung Quốc, thì việc làm ra vẻ trong cuộc đối đầu này không có ích gì. Ở Biển Đông, Ấn Độ nên coi chừng²⁸

Khối ASEAN thỏa thuận chống lại sự trỗi dậy của Trung Quốc. Quan chức quốc phòng Nhật Bản và các đối tác Đông Nam Á đã nhất trí trong tuần này về sự cần thiết tăng cường hợp tác khu vực trong bối cảnh lo ngại về sự quyết đoán ngày càng tăng của Trung Quốc trong vùng biển Đông. Thứ trưởng Bộ Quốc phòng Nhật Bản Kimito Nakae cho biết. Mối quan hệ giữa Nhật Bản và các thành viên của Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á đã “trở thành từ cuộc đối thoại trong đó Nhật Bản đóng một vai trò hợp tác rõ ràng/cụ thể” trên một loạt các vấn đề an ninh khu vực²⁹

Quan hệ Việt - Ấn: Phép thử sự kiên nhẫn của Trung Quốc. Những rắc rối trong quan hệ ngoại giao Trung - Ấn trong vài tháng gần đây liên quan đến việc thăm dò dầu tại Biển Đông đã làm nổi bật lên việc Việt - Ấn tăng cường quan hệ. Mặc dù Biển Đông đối với Ấn Độ chỉ là vấn đề thứ yếu, tuy nhiên đây lại là một phần trong chính sách “Hương Đông” của Ấn Độ nhằm đối chọi lại với Trung Quốc. Trong khi đó, Việt Nam lại có lợi khi có bên thứ 3 can dự vào tranh chấp của nước này với Trung Quốc. Tuy Việt Nam - Ấn Độ cùng chia sẻ lợi ích chung và muốn tăng cường quan hệ quân sự, sự khác biệt trong các ưu tiên cũng như yếu tố Trung Quốc sẽ khiến hai nước không đi quá nhanh và quá xa³⁰.

Thực hiện: Tuấn Anh, Hằng Ngân

²⁸R. S. Kalha, “India and the South China Sea”, <http://the-diplomat.com/indian-decade/2011/09/29/india-and-the-south-china-sea/>

²⁹ <http://online.wsj.com/article/SB10001424052970204226204576600751995668430.html>

³⁰<http://www.stratfor.com/memberships/202364/analysis/20110923-india-vietnam-testing-chinas-patience>